Ч. 65. і 66. Львів, Четвер, дня 22. марця (4. цьвітня) 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановнх псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 9. ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Парляментарний відпочинок.

(X) Після двомісячних обрад роз'їхали ся посли ради державної на великодний відпочинок. Се від кількох літ перший раз, що послів не післали на відпочинок, що они не вертають з обструкциї, але роз'їхали ся зовсім правильно на сьвята. Ми вже вчера дещо сказали про минувшу двомісячну зимову сесию, а нині хочемо ще доповнити сей парляментарний білянс. Від скликаня 31. січня аж до 29. марця включно відбула рада державна 32 засіданя, а були се часто 8—10 годинні засіданя, що тривали до пізного вечера а раз один навіть через ніч аж до сьвіту. Однак довготривалість засідань не є ще доказом успіху, як се показали безконечні нераз засіданя в обструкцийній добі або довгі засіданя за т. зв. технічної обструкциї, на котрих виголошувано довжезні бесіди, з котрих стілько було признаки, що державна друкарня мусіла вистосувати томові справозданя стеноґрафічні. До минувшої сесиї треба на щастє прикладати вже иньшу мірку, хоч практичний успіх не відповідає також численним і довгим засіданям. Колиб сумлінно ролслідити сю сесию, то показало-б ся, що й тепер ще було багато пустого балаканя, а дуже часто хвилеві хоч проминаючі галабурди заколочували спокій, обнижували повагу парляменту і зрабували розмірно таки багато дорогого часу з великою шкодою для реальної роботи. Задля того добуток зимової сесиї випаде на жаль доволі скромненький, хоч в тім вже треба бачити успіх, що взагалі можна говорити про позитивний добуток. Рада державна перевела гладко т. зв. державні потреби, як континґент рекрутів, делеґациї і квотову депутацию. Вправді социяльно-демократичні доктринери висувають проти тому народні потреби, забуваючи о тім, що правильний розвиток держави і її господарства, обезпеченя її проти всяких несподіваних напастий виходить таки в користь широких верств народних і що ті державні потреби є заразом і народними потребами. Алеж треба признати, що полагоджено й деякі закони важні для широких мас народних, як закон про знесенє дорожних мит, про ужиток надвишок сирітских кас, про підмоги задля елементарних шкід і т. д. Численні комісиї працювали також дуже пильно, хоч подекуди і тут багато часу зужитковано на довгі промови, які не все сьвідчили про знанє предмету і про безсторонність бесідників. На повних засіданях доходило однак нераз до подій, що здавали ся знов заповідати початок кінця, але наконечний вислід таки був корисний.

Сей вислід треба приписати таки головно зворотови молодоческої тактики. Затарасувавши дорогу до дневного порядку многими наглими внесенями, промостили нараз сю дорогу і перейшли від обструкциї до острої опозициї, поставши всякі запевненя від правительства, про котрі правительство повідомило лївицю, так що она не мала причини виступати проти міністерства. Сї уступки відносять ся, о скілько відомо, до економічного двигненя Чех і Моравії і вийдуть на добро так Чехам як і Німцям. З другого боку мають бути зарівно узгляднені культурні потреби так Чехів як і Німців. По такім доведеню до компромісу виробило ся помало переконанє, що тепер вже крайна пора подбати про занедбану економічну роботу і та робота може бути переведена спільними силами.

Вправді голова молодоческого клюбу др. Пацак у відкритім письмі до Narodni-x List-ів, про яке ми недавно подали звістку, заявив, що сей політичний роз'єм заключений до великодня, а опісля мають Чехи знов свобідну руку. Однак нема причини припускати, щоби Чехи звернули сю свобідну руку проти парляментарної роботи. Вертати до політики розпуки нема потреби, позаяк теперішня розумна тактика Чехів показала ся відповідною.

При всім тім не можна ще раді державній віщувати сталої і певної поправи відносин, позаяк там нагромаджено стільки вибухового материялу, що кожда хвиля може принести несподіваний зворот до давної недуги. По радикальних елементах, які війшли там в збільшенім числі, можна сподівати ся всего найгіршого, тим більше, що маємо тут діло не лише з поодинокими крикунами і галабурдниками, але з одною більшою орґанізованою ватагою. Вправді всенімці нераз говорили про свою охоту до позитивної праці, они нераз піддавали ся волї парляменту, але знов опісля випадали з сеї ролї і вертали до галабурдних навичок, так що не можна мати надії, запрягти Шенерериянців до реальної роботи. Насуває ся отже питанє: коли палата з так переважною більшостю поки-що відсунула на бік національні і язикові спори, а взяла ся до социяльно-політичної і економічної роботи, чи буде можливо сей замір виконати і зломити перепони ставляні дрібною меншостю? Дотеперішній досьвід потверджує се. Тероризм всенімців не переминав звичайно без впливу. Але на останнім засіданю проявив ся відрадний зворот. Вже при виборах до делеґаций видержали німецкі людовці сьміло, хоч всенімців підперли социялісти і Романчукісти, а промови Мархета і Ґрабмаєра приняла величезна більшість (окрім згаданих трех ґруп) такими гучними оплесками, що в тім можна добачати зворот до здорових основ і условій реального парляментаризму. Коли так видержить разом та величезна більшість, не потребує бояти ся тероризму сих ґруп. Отже хоч зимова сесия виказує дрібні до-

О забавах дітий і забавках діточих.

Відчит в товаристві „Руска Бесїда“ в Самборі.

Переходячи поуз базару підчас відпусту, почуємо свист, писк, тарахканє, тони голосів гармонійки, а все те з гомоном людий творить такий хаос тонів, що непризвичаєний до сего, буде собі замикати уха.

Всї сї дивачні голоси, як тарахканє, піянє, свист, походять з забавок дитячих, котрих безліч продають на кождім базарі і нема майже дітини, щоби вертала голїруч. Ся когутика, той калатавку, старший гармонійку, а ще старший сопілку або гармонїю, а дівчатка курочку та ляльку червону, біло цятковану, або як там зовуть всякі витребеньки.

Хтож видумав і пощо всї ті забавки діточі і яку ціль мають они, що їх так радо всї купують? Що за силу притягаючу мають сї кулї глиняні, наповнені камінчиками, що анї гарні видом, анї приманчиві голосом, який видають; або когутики, що ледви додумати ся подоби птиці, а піють, або ті прочі забавки? Відповідь на се: от повидумували дурисьвіти всякі витребеньки, а що любиш дітину, а она рученята за ними витягає, то купиш, най ся бавить, сеж дітина!

Не казав би я вже про діти селяньскі, що червона краска невидальциною манить, алеж чому то і паньскі діти, що круг них тілько всяких цяцьок, а они аж друть ся за калатавками та другими забавками діточими, що видають голос? Чомуж то не звертають ваги на красу? Чей мусить бути щось в них для дітий приманчивого, що волять сю річ а не другу, може дорозшу або і красшу!

Що же до самих забавок, то сьміло можемо сказати, що они не нинїшні, особливо ті, котрі продають по базарах, а давні і то дуже давні а розповсюджені майже по всїх закутинах землї, але всюда відповідно до обставин вироблювані примітивнїйше або вкуснїйше.

На образах, які могли заховати ся з давнини, можемо побачити представлені майже ті самі забави дітий, які ще до нинї водять ся у нас. Суть на них представлені ляльки, бубни, обручі, гри в пилку, бачимо, як один хлопець зігнувсь, а другі через него перескакують, иньші надувають міхур, другі вдоволяють ся скаканєм. З сего видимо, що як колись, так і нинї бавлять ся діти, тож нема нїчо нового під сонцем, але лишень днесь при збільшенім промислї і бажаню зиску виробляють їх в більшій скількости та суть на стілько дешеві, що і найбіднїйший купить забавку для дітини.

Тарахкайла с. є. кулї з глини, які і днесь по базарах підчас відпусту продають, а немовлятка ними забавляють ся, належать може до найстарших забавок, бо вже в гробах поганьских кладбищ викопувано калатавки, що подобали на дві зрослі до себе грушки, а в серединї містили камінчики. В Перу, в полудневій Америцї, найдено дуже давну мумію малого дитяти, котрому може яко пестійкови дали родичі до гробу калатавку, але яку? Був се слимак, що містив в собі камінчики, котрі видавали голос.

Не маю я на цїли писати про старину поодиноких забавок, та бавити ся в археольоґа, аби досліджувати, чи слимак сей случайно містив камінчики, чи був дійсною калатавкою, або коли то винайшли ляльку, але мусимо таки приняти, що забавки, особливо розповсюднені між людом, сягають дійсно глубокої старовини і мусїли мати значінє, на котре ми однак днесь не звертаємо уваги, а даємо їх дітям, бо і нам давали, а чомуж би ми мали бути гіршими від батьків. Се, що кажу про забавки, можу ще сьмілїйше віднести до забав дітий, котрим ми часто з любовю приглядаємо ся, часом з легковаженєм, або й стягаємо раменами, а які нераз нам

бутки, але бачимо в ній задаток красшої будуччини. Треба лише кріпкої волї видержати на становищи мирної реальної роботи!

З країни нужди і здирства.

З Косівского.

(Найновійша „школа“ косівска).

Цїла статя сконфіскована.

З парляментарної статистики.

(△) Для наших читателїв буде цікаво подати деякі статистичні дати з зимової сесиї ради державної. Від 31. січня до 29. марця відбула посольска палата 32 засїданя, котрих дїяльність виказана на *2295 сторонах стеноґрафічного протоколу.* Тричи оголошено тайні засїданя. Споміж послів вийшло *646 внесень*, між тими *80 наглих.* Міністерство внесло *110 правительственних предлог.* Вплинуло *707 петиций*, але в те число враховано сотки петиций, що відносили ся до одної справи. Внесено *701 інтерпеляций до міністрів,* з котрих доси відповів міністер-президент на 27, міністер просьвіти на 4, рільництва на 2, торговлї на 6, справедливости на 58 (між тими про 49 конфіскат), міністер зелїзниці на 10, скарбу на 6, а краєвої оборони на 5. До президента палати звернено 86 формальних запитань, на котрі він відповів. В 6 случаях рішив реґулямінові справи ex praesidio. Переведено розправи над *8 правительственними предлогами* і залагоджено континґент рекрутів, увільнене від домово-чиншового податку в Єґерндорф, Цельовци і Новім Ічинї, сьвітовий договор почтовий, літературну конвенцию з Німеччиною, а горівчаний і інвестицийний закон принято в першім читаню. Окрім правительственних предлог ухвалено закон про знесенє дорожних мит державних, про уживанє надвишок комулятивних сирітских кас, закон про увільнене листів заставних від рентового податку і закон про елементарні шкоди, на останку внесенє д-ра Офнера в справі нетикальности п. Зайца. В розправах над сими предлогами *промовляло 685 бесїдників.* (Члени міністерства промовляли 11 разів, окрім відповідий на інтерпеляциї). До стеноґрафічного протоколу зложено 28 заяв. Виборчих протестів внесено 61. В 26 случаях вплинули домаганя о призволенє на судове переслїдованє послів. До протоколу долучено 61 ческих і хорватских петиций, в ческій мові внесено 44 інтерпеляций і роздано у віддїльних виданях. Текст стеноґрафічного протоколу подає 2 ческі заяви. Палата вибрала 23 комісиї, квотову депутацию, делеґацию і перевела вибір контрольної комісиї державного довгу. Послам виплачено 510.000 корон *диєт.*

З полїтичного поля.

З Відня доносять, що правительство зараз на першім засїданю державної ради по сьвятах предложить свою проґраму будови водних доріг. Однак ся проґрама буде дуже загальною. Правительство хоче розложити приготованя до будови сих каналів на три або чотири роки, а вже зараз при внесеню першого проєкту хоче заповісти розпочатє переговорів з краями в справі причиненя ся їх до будови каналів. Рівночасно з пертрактациями з краями мають відбувати ся фахові конференциї для порозуміня ся що-до системи, після якої мали би копати ся канали.

З Берлина доходять інтересні вісти про принятє президиї палати панів у цїсаря Вільгельма II. Цїсар розговорив ся широко про аґітацию німецких аґрарийців за підвисшенєм збіжевих мит, щоби тим способом піднести рентовність німецкої рільної продукциї і висказав ся дуже остро против сего. Цїсар мав заявити, що підвисшенє над 5 марок є виключене і мав закінчити бесїду тими словами: »Заким аґрарийцї не проковтнуть каналів, я не підпишу митових тариф, а іменно підпишу лише ті, які схочу підписати“. — Другою важною справою є подорож державного канцлєра ґр. Більова до Венециї. На бажанє канцлєра німецкий амбасадор у Відни Айленбурґ прибув до Боцен і став в готелю Вікторія і стрітив ся з ґр. Більовом. По відбутю довшої конференциї, удали ся на проїздку повозкою, а відтак поїхали разом до Венециї. Як зачувати, ґр. Більов має стрітитись в Венециї з італійским президентом міністрів Занарделїм. Тому дневники приписують сїй подорожи німецкого канцлєра важнїйше значінє. Догадують ся, що є наміреною в північній Італії німецка контрдемонстрация задля фльотної ревізиї в Тульонї. Було би се зміцненєм основ тридержавного союза, про який в послїдних часах дались чути дуже скептичні голоси. Иньші твердять, що подорож ґр. Більова стоїть прямо в звязи з продовженєм тридержавного союза.

Правительство *Сполучених Держав Бразилії* оголосило перед тижнем, що велїло арештувати адмірала Кустодіо де Меллє, бо той ширив серед маринарки революцийні гадки. Арештованє то, як каже дальше урядове оповіщенє, зробило в столици краю добре вражінє і нема вже чого боятися, аби нарушено спокій. В тій заяві бразилїйского правительства, криє ся спинена в послїдній хвили проба поваленя републики а заведеня на ново монархії. Приватно доносять, що адмірал де Меллє в порозуміню з товаришами і кружком горожан, невдоволеним з теперішних відносин, хотїв в найблизшім часї викликати ворохобню і всї приготовленя були вже покінчені. Ворохобня мала розпочати ся убитєм президента Кампос Саллєс. Серед заколоту, викликаного тим убійством, хотїли монархісти при помочи військових заговірників перетягнути на свою сторону військо і маринарку і обсадити державні будинки. Правительство мав обіймити тимчасом триюмвірат зложений з адмірала де Мелльо, маршалка Кантуаріо і адвоката Перейри. Дальші наміри заговірників незвісні. Однако републиканьске правительство мало ся на осторозї, а викритє заговору улекшила та обставина, що на єго чолї станув знов звісний від давна з своїх стремлень революцийних де Мелльо. Він вже в р. 1892. хотїв допустити ся зради державної по збомбардованю столицї і від тодї републиканьскі власти слїдили уважно кождий крок небезпечного адмірала. Отже супротив горячкового руху, який від кількох місяців заволодів в монархічних кругах і непокоячих поголосок не тяжко було найти бразилїйским републиканам гнїздо заговору і спинити єго в самім початку.

Бюро Райтера доносить *з Пекіна,* що російский посол Ґірс одержав порученє з Петербурга, щоби не позволив вивішувати російскої фани на спірній териториї і в Тієнтсінї, аж до остаточного полагодженя спору. — Коло 10.000 китайского війска стоїть на 12 миль перед Гуолю. Супротив них стоїть 2.000 готових до бою Французів, які лише на приказ з Пекіна здержують ся від атаку. — З Петербурга доносять, що міністер фінансів Віте виїде в товаристві кількох урядників до Манджуриї, аби переконати ся про тамошні відносини.

Бюро Райтера доносить, що президент *Крюґер* носить ся справдї з гадкою поїхати до Америки, але речинець подорожи ще не означений. Заразом заперечує вісти немов голяндске правительство хотїло би скликати другий раз мирову конференцию. — Times доносить з Мідельбуґа, що Бури з огляду на надходячу зиму подасть ся на північ. Здовж зелїзничого шляху остануть лише малі бурскі віддїли. — Околицю Преториї непокоять дрібні бурскі віддїли, які граблять товар та старають ся викочувати з шин поїзди зелїзниці.

так допечуть, що утїкаємо за треті пороги. Мимо сего так забавки, як і забави дїтий мають велике значінє і глубоку гадку. В чім лежить се велике значінє, ся глубока гадка, ще покищо всего не вислїдили, але вже дещо знаємо, тож приглянмо ся вже знаному.

Не сьмійте ся, що зачну не від ляльок та других забавок старших дїтий, але від немовлят в пеленах. Вже бачу, як здвигаєте раменами, що нїби дїти в пеленах не бавлять ся, або забави не потребують, лежать біднятка сповиті мов макогін, а деж можливі суть які забави у них, та пощо?

Немовлятко має очи, то дивить ся, але чи бачить оно окружаючі предмети, чи уміє їх розріжнити? Має оно уха і прилади слухові, але чи чує і чи уміє розріжнити голоси, які видають окружаючі? Має оно змисли, але чи они служать єму? Правильно розвите дитя має всї змисли, але прилади слухові і зору як і другі є ще тупі, нерозвинені, не уміє їх ужити, подібно, як має ноги, а мимо сего не уміє ними ходити.

Всї ті свійства, які посїдає немовлятко, мусять ся постепенно розвивати, а окружаючі особи не здаючи собі з сего справи, приходять з помочию. З початку лежить оно не звертаючи уваги на сьвіт внїшний, але довго не позістає в тім станї, а стає поволи чути і бачити, а від сеї хвилї, хотяй само ще не бавить ся, то окружаючі бавлять ся з ним і тїшать ся обявами розвою.

Возьмім наперед під розвагу слух. З початку на крики, свист і голоснїйші звуки не звертає дитя уваги, видко, що не запримічує їх, але з часом голоснїйші звуки, як свист, звертають вже увагу дитини, хотяй є оно глухе ще на лекші звуки, як мову матери і окружаючих осіб. Хотяй оно запримічає свист, однак не знає, від кого або чого він походить, де обявляє ся, при нїм, чи де дальше або на дворі, чує лишень голос і то сильнїйший. З сего виходить, що як дитина є в спроможности від разу ходити, але постепенно вправляє ся, так само має орґан слуху, запримічає голоснїйші голоси, але не здає собі з сего справи. Всїм, що чує дитя, тїшить ся, а кляскане старших в долонї, приговорюванє до дитини, калатанє калатавками простїйшими або красшими, на котрих оно не розуміє ся, вироблює слух у дїтий. В міру вправи орґану слуху, коли ще дитя не має сили в руках учить ся розріжняти звуки, так що поволи чує тиканє кешеневого годинника, що прикладають до уха, або розріжняє голос давінка, котрий в віддаленю губить ся. Вкоротцї в міру розвою фізичного не вдоволяє ся оно самою забавою слуху, але старає ся само видавати голоси. Скоро помітить оно власний голос, оказує велику радість. Декотрі люди, що занимали ся помічуванями розвою дїтий, думають, що дїти кричуть часто, аби чути свій крик. Приглянмо ся і ми дїтям, як кричать они в колисцї або при грудях матери, а не побачимо нераз підчас крику на їх лици виразу болю, котрий би вказував на причину крику. Крик сей можемо уважати, яко крик вдоволеня, яко крик-забаву.

Нераз помічаємо, як дитя лежить спокійно і вдививши ся в стелю, видає ріжні звуки, котрі зовемо наплянєм. І чверть години треває ся забава, а гляньмо на лице, то побачимо, як ся забава подобає ся єму. Оно сьміє ся, гучить, щебече, гакає, піє, держить довгі промови, котрих і київский фільольоґ не розбере і само себе не розуміє, але видко, що всї ті голоси подобають ся єго слухови. Не досить сеї забави, бере калатавку, потрясає нею, кидає об землю, що знов иньший видає голос, шелестить папером, кляскає в руки і т. и. Наколи дамо єму камінчики або кльоцки, то ударяє ними об себе, а голос сей бавить єго.

Радість з повстаючого шелесту, крику, галасованя продовжає ся і підчас пізнїйших дитинячих лїт, як о сїм знають добре родичі а найлучше матери. Дїти кляскають в долонї, бубнять пальцями, шурують ногами по підлозї, скрипають дверми, бубнять на коновках і пушках та горшках, дзвонять ключами, тарілками, склянками, свищуть вививаючи прутами і тїшать ся лоскотом розбиваючого ся начиня.

Нераз родичі приписують дїтям злї норови задля шкоди, яку наносять розбиванєм начиня, а оно в значній части походить з уподобаня, яке справляє забава орґанови слуху.

Навести мож много примірів, як дїти бють старі горшки і другу посудину, розбивають че-

Бери, Петре, на розум!

»Es gibt nicht nur einen Servilismus nach oben, sondern auch einen Servilismus nach unten, der eines wahren Volksvertreters nicht würdig ist«.

Др. Ґрабмаєр.

(X) Останне засїданє посольскої палати з пятницї було так поучаюче, що ми обіцяли в попереднїй статї ще раз до него повернути, а іменно до справи нетикальности задля дисциплїнарного поступованя против посла Зайца. Внесенє лїберального посла д-ра Офнера, що виточило цїлу справу перед посольску палату, мало метою не так нетикальність суспендованого міскою віденьскою радою шк. окружною учителя Зайца, як більше обжалованє віденьского бурмістра д-ра Люеґера і християньско-социяльного сторонництва перед посольскою палатою, а кількогодинна завзята розправа, ведена на засїданю в пятницю, була з'єдиненим приступом лїбералів, социялїстів і всенїмцїв проти згаданого сторонництва і єго проводиря.

Християньско-социяльне (антисемітске) сторонництво спромогло ся завдяки аґітаторскій спосібности свого проводиря, д-ра Люеґера, і кількох єго товаришів, протягом останного десятилїтя здобути не лише Відень і віденьску раду міску, але також долїшню Австрию, сойм і видїл краєвий долїшно-австрийский. Сама ідея визволеня християньскої суспільности від перевагі віденьского жидівского лїбералїзму єднала собі богато прихильників, а рішучість апостолів сеї ідеї довела до повної її побіди. Слава сего сторонництва пронесла ся не лише по Відни і долїшній Австриї, але симпатиї для него відбили ся і в нашім краю; згадаємо лише тут, що т. зв. масова депутация глядїла підмоги у володаря Відня (Herr von Wien), а при сїй нагоді покотили ся навіть крайцарі від сего сторонництва в підмогу для галицких селян, учасників згаданої депутациї.

Однак головною підвалиною християньско-социяльного сторонництва була расова ненависть до жидівства, незгідна з духом християньства, а вся сила єго в аґітацийній рухливости єго членів. Спершу займало оно скрайно опозицийне становище супроти правительства, але відтак стало запобігати помочи у правительства, і се довело до повної побіди сторонництва. Але притім проводирі християньско-социяльного сторонництва підлещувались всяким інстинктам широких верств народних, щоби тим способом з'єднати собі їх підмогу. Поводуючись расовою ненавистю, користуючись головно лише аґітациєю без ширшої реальної основи, запобігаючи помочи в горі, а підлещуючись широким верствам народним, носило християньско-социяльне сторонництво зарід внутрішньої слабости, що перегодом може підорвати єго основи, і справдї можна притакнути одному з противників сего сторонництва, що оно держить ся, як довго сьвітять ся очи д-ра Люеґера. З'єдинений завзятий приступ лїбералів, социялїстів і всенїмцїв, який они підняли в пятницю против сего проводиря, виявив наглядно трудне становище християньско-социяльного сторонництва і показав, що на ненависти не можна будувати нїчого позитивного і реального, бо ненависть є лише неґативною силою.

Тимто вельми поучаюча і знаменна була річ тирольского посла д-ра Ґрабмаєра, котрий не вагав ся глянути правдї в очи і висказати, що той тон і ту тактику, на яку жалує ся християньско-социяльне сторонництво, внесли до посольскої палати самі члени того сторонництва, а тепер чують ся пригнобленими, коли такою самою зброєю воюють проти них социялїсти і всенїмцї. Др. Ґрабмаєр вказав на потребу реформи внутрішних відносин в посольскій палатї в тім напрямі, щоби була забезпечена охорона приватної чести, станів і ісповідань. »Не соромлю ся здорової реакциї проти здичілости і вируздання«, говорив він, і закінчив знаменними словами, що репрезентация народна повинна бути рішуча не лише супроти гори (т. є. правительства) але й супроти долини (т. є. супроти народних мас), додавши до того ще слова, виписані на вступі сеї статї. Тим самим рішучо зганив др. Ґрабмаєр так модне в теперішних часах підлещуванє широким верствам народним для приєднаня собі популярности, тим зганив він недостачу відваги у тих, що хотять бути проводирями народу, а не мають сьмілости сказати єму правду в очи, бо правда в очи коле!

Гадки порушені д-ром Ґрабмаєром, як і вся минувшина християньско-социяльного сторонництва мимохіть повинні би дати привід т. зв. національно-демократичному сторонництву у нас, застановити ся над своєю тактикою і виснувати для себе відповідну науку. Принявши в себе найрадикальнїйші елементи, хватило ся оно завзятої аґітациї, послугує ся в мовах, часописях і брошурах таким тоном, якого доси у нас не бувало, не зважаючи нї на приватну честь, нї на вік, нї на стан, нї на нїякі заслуги, на нїяку повагу. Розбуджуючи найнизші інстинкти, викликуючи духів, не тямить оно, що прийде хвиля, коли оно не буде мати спромоги сими духами володїти, ними кермувати, а буде мусїло поступати туди, куди єго пірвуть. Се підлещуванє народним масам, замість їх поучувати, осьвідомлювати, сей сервілїзм в долину колись принесе проводирям вельми несмачні і гіркі овочі. Вжеж нинї се не є тайною, що серед »Руского клюбу« нема єдности, нема карности, що др. Кос робить полїтику після своєї вподоби, а клюб не має сили єго погамувати і спонукати до виконуваня клюбових ухвал. З другого боку запобігають проводирі національ-демократів підмоги правительства і краєвого і центрального, а се було не лише перед виборами до ради державної, але й тепер роблять ся заходи, щоби правительство таких а таких послів пустило при виборах до сойму (але они борони Боже, не хотять признати ся, що они, правительственні!), просять інтервенциї правительства для осягненя делеґацийного мандату і т. д. Подїї останнього засїданя ради державної повинні дати привід національ-демократам призадумати ся над тим, що колись і на них прийде гірка година!

Новинки.

— **Вчерашне число** скопфіскувала ц. к. Прокуратория так пізно, що не можна було зладити другого накладу. Тому нинї видаємо число на $1\frac{1}{2}$ аркуша.

Календар. В четвер: гр.-кат. Василия; рим.-кат. Ісидора. — В пятницю: гр.-кат. Никона, Лидиї; рим.-кат. *Велика Пятниця.*

— **При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновленє передплати. При сїй нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які-небудь залеглости, о остаточне їх вирівнанє. Ми зневолені оплачувати все готівкою, тому не можемо на будуче нікому уділяти кредиту, отже** Адмінїстрация була би приневолена при дальшім триваню залеглостий висилку часописи безусловно здержати.

— **ВПреосьв. Митрополит о. Шептицкий** прибув дня 29. марця вечером до Золочева. Коло двірця устроєно триюмфальну браму, де зібрала ся цїла міска інтелїґенция, численне духовеньство і товпи народа. Достойного гостя привитав др. Весоловский промовою в імени міста, почім похід з процесию вирушив до приходскої церкви. Ту ВПреосьв. Митрополит відслужив молебен і виголосив проповідь о вихованю молодїжи та пояснив цїль свого приїзду, іменно, єго бажанєм є пізнати ґімназияльну молодїж, та подбати про

реци, в все теє роблять задля уподобаня, який відчуває орґан слуху при повстаючім тріскотї.

Чудуємо ся нераз, звідки походить се уподобанє у дїтий до гучних і крикливих та пискливих забав! наприкряють ся они нам нераз так, що годї видержати, але як видимо, ся забава є для них корисна а навіть конечна, бо сим способом виправляють собі щораз більше орґан слуху, а коли мине час виучки, бодай як то кажуть, з грубшого, уподобанє в крикливій, верескливій забаві щораз устає, а лишаєсь уподобанє до музики і всего, що видає приємні для слуху звуки. Не можна однак сказати, щоби забава з перших лїт устала цїлком, она являє ся і у дорослих. І у старших являєсь уподобанє до сильнїйших звуків, як многі прислухують ся тріскотови палючого ся огню, гуркотови громів, витю бурі, голосови бубна, звукам дзвонів, шелестови шовкових суконь і т. и. Цїлковитий спокій через довший час буває так дїтьом як старшим а навіть дозрілим людям невиносимий. Тілько о слуху.

Сказав я також, що дитина початково нетілько не може докладно чути і сего мусить ся виучити, але також, що хотяй має очи, однак не розріжняє предметів, тому конечні суть численні забави зору, котрі ведуть до вправи в докладнім видженю, спостеріганю.

Зробім пробу. Поставмо просто очий дїтини горюче тїло. Дитина зверне зор на него і задержить на сїм місци. Відсуньмо лямпу або сьвічку на бік, то пересьвідчимо ся глядячи на оченята дїтини, що они не можуть єї на разї віднайти. Доперва поволи виучують ся спостерігати тїла, що поволи порушають ся, і тїшать ся тим.

Часто матери або няньки несуть дїтину перед годинник, у котрого пендель порушає ся. Погляньмо тодї на дитя, то побачимо, як оно водить очима за пендлем то в право то в лїво і тїшить ся тим. Батьки справляють немалу утїху дїтям, пускаючи клуби диму, котрі они спостерігають, а ще більшу, коли пускають гарні кільця, за котрими водить дитя очима. При забаві калатавками бавить дитину нетілько грохіт, але і рухи калатавки. В коротцї не вдоволяють ся дїти рухами, які їм показує ся, але старають ся самі їх викликати. Порушає всякими предметами, котрі в рух можна вправити, старає ся пендльови у годинника надати борший рух. Тими забавами дасть ся також усправедливити розбиванє предметів, на що так часто жалуємо ся у дїтий, бож они бажають все в рух вправити. До сих забав мож зачислити мученє птиць і комах. Дїти привязують у нас маєвого хруща за ногу до нитки, аби єго пускати то стягати. В Бразилиї бачили подорожні, як там привязували мотилї і мухи та пускали до лету або назад притягали. Тай у нас нерідко мож подибати, як в сей спосіб мучать воробцї, як приглядають ся летючим птицям, аби слїдити їх зором. Можна би годинами вичисляти численні забави руху а то нетілько у дїтий, але і у старших. Чи нїхто з нас не дасть ся придибати на таких вправах.? Один буде крутити кутас у фіранок і глядить на рух, який відбуваєсь, другий придивляє ся як дїтина димови, що з циґара випускає, иньший глядить на спадаючу воду з колеса млиньского, а навіть суть такі, що пересипають, стоячи на березї, пісок з руки до руки.

Ось гляньмо на салю забав. Пари крутять ся мов маріонетки, а неодин не беручи участи в забаві, глядить на рухи танцюючих пар. Скоро старші знаходять в нїмім дивленю ся приємність, о скількож більше тїшать ся дїти вправами зору, тож не диво, що вишукують собі ріжні сего рода забави.

Крім вправ уха і ока відбувають ся ще у дїтий вправи других частий тїла. Назвім сї другі вправами чувства. Одно дитя глухо-нїме видавало мимо сего, що не чуло, ріжні голоси, які спостеречи можна і у других дїтий. Не чуло оно, а однак порушало язиком та губами.

Ріжні голоси, які видають дїти, суть також по більшій части забавами чувства. Коли дитина ними занимає ся, стають ся орґани мови більше гнучкими і спосібними до мови. Наколи вже дитина уміє говорити, то ще не устають сї вправи. До них можемо зачислити і сї забави, які один другому дає в цїли вимовленя трудних слів або зворотів. Бачити часто можна, як дїти всяку річ беруть до уст і то нетілько в часї, коли николюють ся їм зуби, але і в пізнїйшім віцї і то річи, що не служать до їди і смаку не мають. Нетілько у дїтий ба-

єї релігійне виховане, бо лише від єї вихованя зависить будучність народу. По проповіди ВПреосьвященний уділив зібраному народови свого архиєрейского благословеня. Слідучого дня, в суботу Владика відправив Службу Божу і звидів ґімназию, де іспитував молодіж нашого обряду з науки релігії. Зі Золочева поїхав ВПреосьв. Митрополит до Бережан, а звідтам до монастиря в Краснопущи, де відбудуть ся реколекциї для духовеньства.

— **Про концерт в память Шевченка**, устроєний в Тернополи, пишуть нам: Вступне слово виголосив проф. Вагилевич, підносячи значінє Шевченка для руского народа. Декламация »Посланіє до живих і мертвих« в інтерпретациї п. Стисловича випала дуже удачно. Концертовою частию управляв проф. Ом. Терлецкий. Був се перший прилюдний виступ »Тернопільского Бояна«. Женьскі хоральні сили в числі 24 осіб держали ся знаменито. Богато молодих голосів відзначає ся звучностию, а переважне число »Бояністок« зраджує незвичайний музикальний талант. Сили мужеского хору, в числі 20, доповняли гармонійно цілість. З продукций випала найлїпше Ф. Колесси »Вулиця«. В »XII. концерті« Бортняньского можна було замітити з початку маленьку трему, хоть виконанє цілого хору було загально добре. В хорі Матюка »Прийди весно« відсьпівала сольову, сопранову партию п-а Ем. Крушельницка з повним чувством і доброю декламациєю. Голос єї вражає дуже мило. Сольовий, мужеский квартет »Львівского Бояна« відсьпівав Людкевича: »Закувала зазуленька« і Лисенка »Три народні пісні« з ефектами не конче відповідними, виголошуючи все pianissimo і »brumm-хорально«. Скрипкове сольо п. Левицкого, що відограв »Леґенду« Вєнявского і надпрограмово »Іспаньскі танці«, дало нам пізнати в концертанті правдивого адепта штуки. Смичковий квартет »Тернопільского Бояна«, виконав Ваґнера »Серенаду« зовсім удачно. Видко було вправу і замилованє. Супровід фортепяновий лежав в опитних руках п-ни Галї Терлецкої. Заслугу, що »Тернопільский Боян« так красно розвиває ся, треба справедливо присудити єго діріґентови, проф Терлецкому. Комерс, який відбув ся по концерті, сьвідчить про патріотизм тернопільского, руского жіноцтва. Буфетом занялись самі пані, а весь дохід віддали на фонд »Інститута дівочого«, який має небавом повстати.

— **Тарасові роковини** обходжено в Заліщиках дня 31. марця с. р. музикально-вокальними вечерницями. Вечерок випав дуже сьвітло під кождим зглядом.

— **Іменованя**. Львівский висший суд краєвий іменував канцелярийними асистентами: Евст. Адольфа Воляньского для Львова, Івана Калина для Львова і Михайла Терлецкого для Станиславова.

— **З Чернівців.** Новозасноване академічне Товариство »Молода Україна« в Чернівцях відбуло дня 31. марця перші загальні збори, на яких вибрано такий виділ: Голова т. Василь Сімович, студ. філь.; заступник голови: т. Микола Левицкий, студ. прав; писар: т. Микола Харжевський, студ. філь.; скарбник: т. Гриць Герасимович, студ. прав; бібліотекар: т. Володимир Войнаровський, студ. прав; контрольор: т. Лев Когут, студ. прав; господар: т. Емануїл Стратичук, студ. прав; заступники виділових: т. Павло Шухевич, студ. прав; т. Антін Ковалюк, студ. прав.

— **З Буска.** Конференция філії товариства педаґоґічного в Буску визначена на день 4. цьвітня (четвер) на 2. год. пополудни в комнаті »Читальні Просьвіти« з слідуючим порядком: 1) відчитанє протоколу з послідної конференциї; 2) »Народні повіря в Буещині« п. І. Коссар; 3) »Музика яко средство виховуюче; 4) внесеня членів.

— **Внук Шевченка.** Часописи доносять, що на днях привезено з Кременця до заведеня для божевільних в Києві, ученика кременецкої семинариї, Бойка. Бойко є внуком Т. Шевченка по єго сестрі, і мав писати гарні стихи, які переписувані перехоепли з рук до рук.

— **Студентскі розрухи в Росиї.** Часть студентів варшавского університета, переважно жиди і Росияне, мали в пятницю викликати розрухи на університеті. Однак ректор дізнав ся про те і оголосив о один день скорше великодні ферії. Демонстранти мають по сьвятах сповнити свій намір.

В Пулавах задля розрухів замкнено перед тижнем аґрономічний інститут.

З Петербурга доносять, що на міністра внутрішних справ, Сипяґіна, зроблено замах, який однак не повів ся.

В Вадивостоці (на Кавказі) прийшло онодї до кровавої різні між військом а населенєм. Підчас тих розрухіхв хтось підпалив правительственні будинки. Огонь обняв незабром 200 домів. Ратунок показав ся неможливий, тому пожежі ще й доси не придушено.

По розстріляню студента Піратова в Києві, про що ми онодї доносили, около 15.000 осіб устроїло демонстрациї. Аж при помочи війска демонстрантів розігнано, а кількасот осіб увязнено.

— **Тайна царя** В палаті царів в Ґатчині находить ся в музею велика скриня зелїзом окована з такою написию: »Отворити по 100 літах«. Ся увага написана власноручно царем Павлом І., а що смерть постигла Павла І. дня 24. ст. ст. (6. н. ст.) цьвітня 1801 р., то тайна виявить ся за кілька днів.

— **Жертва поєдинку**. Перед кількома днями в одній з львівских реставраций посварили ся поручник Пр. і академик М. Наслідком сварні був поєдинок, в якім поручник одержав тяжкі рани в голову. Мимо лікарских заходів офіцир помер, і вчера відбули ся єго похорони.

— **X-Strahlen**, тижневник видаваний п. Романом Сембратовичем у Відни, якого вийшло на днях 1. ч., накидає ся на галицкі відносини.

— **Дефравдация**. Почтовий експедитор в Чернівцях, Евген Ґаєр, здефравдував 40.000 корон і пропав разом з експедиторкою, Софією Люкаш. — Обоїх придержано — як нам доносять — в Верестіє в Румунії.

— **Часопись будуччини**. З Італії доносять, що в Берґамо почне виходити часопись, яка не буде писати ні про минувшину, ні про теперішні справи, але про — будучі. Замість телефонів і телеґрафів редакция буде уживати загіпнотизованих медиів, які будуть ворожити на кілька днів наперед. Як ся вість не є звичайною італійскою качкою, то часопись будуччини має перед собою гарну будуччину.

— **Убійство в Хойницях**. Воєнний суд в Орані (Альґер) засудив вояка 1. чужинецкого баталіону, Шедера, за крадіж на 6 місяців вязниці. Підчас слідства Шедер признав ся, що то він замордував ґімназияста Вінтера в Хойницях. Власти зарядили в сій справі строге слідство.— Здаєсь, що сю вість розпустили жиди, аби відвернути увагу від себе.

— **Будівельний рух у Львові!** Львівский підприємець будівельний Герман Бек зголосив невиплатність на квоту 220.000 корон.

— **Учителі-сухітники**. Лікарска палата для західних Прус зажадала від шкільних властий, аби учителів недужих на туберкули не допускати до науки в школі для добра дітий.

— **Висл д інтерпеляциї**. Вояк Жіляр з Праги, якого порубав шаблею один з офіцирів, а якого справу підніс в парляменті п. Кльофач, застрілив ся зі страху перед переслідуванями. На него упав підзор, що то він подав Кльофачови материял до інтерпеляциї. — Вчера підчас похоронів вояка промовляв Кльофач до кількох тисяч осіб і завзято виступав против військовости. По нім говорило ще кількох бесідників, почім товпи зробили маніфестацию редакциї »Ческа демокрация« і розійшли ся в спокою.

— **Землетрясенє** навістило позавчера околицю Царгорода і тревало 5 мінут. Вчера рано замічено землетрясенє в Римі, Касамічіолї, Падві, Фльоренциї і Беневенті.

— **Справа ґр. Льва Толстоя.** В Римі перебуває найстарша дочка ґр. Толстоя, Татіяна, якій студенти вже кілька разів устроїли величаві маніфестациї. Онодї відбув ся баль в єї честь, а зглядно в честь єї батька. Толстоївна заявила тоді в розмові з дневникарями, що єї батька цілком не діткнула екскомуніка, бо він ще перед 20 роками заявив, що не належить до православної церкви і написав се в книжці: »Моя віра«. — Ґрафянка Толстівна оповідає також, що після неї теперішні рухи в Росиї не є социялістичні, але чисто конституцийні.

— **Катаствофа в цирку.** В місті Росиї су Боа у Франциї приключило ся нещастє в цирку »Пиндер«. Цирк був вибудований з дерева і мимо того, що оглядала єго комісия, завалив ся на першім представленю. На голос першого тріску ломаючих ся дощок, всї видці зірвали ся з місць і утікали до дверий, але ту настала неможлива глота і метушня, а в додатку упала на товпу ґалєрия. При ратунку найдено кільканайцять осіб неживих, а кількадесять тяжко ранених.

— **На цьвітень** Фальб подає таку характеристику погоди: В сім місяци треба розріжнити пять різко від себе відділених фаз. Насамперед обильні опади в цілій середній Европі, невеликі снїги і досить низька температура. Відтак сухійше веремя без снїгу при нормальній теплоті. Опісля великі дощі, займаючі широкі простори; буде заносити ся на тучі, снїгу не буде. Теплота буде поволи спадати. Відтак настане досить сухе веремя при дуже низькій температурі і слабий опад сніговий. Наконець настане дуже висока температура, щораз частійше будуть падати дощі але невеликі і будуть тучі. Проґноза Фальба після днів є слідуюча: Від 1. до 10. цьвітня будуть дощі лиш в перших днях досить великі і на більші простори, але у Франциї і

чимо сю прояву але і у старших, як наганне жованє ґуми і огризанє нігтів у декотрих дітий. Полишу на боці жованє просто-людина, але гляньмо, як декотрі тереблять соніпник, огризають ручки, циґарнички при куреню.

Вправи слуху, зору, жованя, гризеня впадають менше в око, але бачив кождий вправи ніг і рук. Коли дитя ще мале лежить на перинці або при грудях матери, фицкає ногами і руками, бажає ся зсунути або упяти рученятами якийсь предмет. Вправи сї степенює щораз більше, набирає сили, підносить ся на руках і ногах та стає рачкувати, опісля ходить при помочи других, а вкінци і само. До забави в вправі ходженя і лаженя вибирає найрадше сходи або звижки. Вправи сї забирають всю силу і зручність дитини, тож наколи дитя зрачкує або вилїзе по сходах, то є для неї карколомною штучкою, як для вправного їздця пересаджуванє конем плотів, ровів.

Вправу ніг і рук бачимо не лишень у дітий, що учать ся доперва ходити. Погляньмо на підростаючу молодіж, як спинає ся по плотах, парканах, деревах, не мине горбка, щоби на него не вилїзти, рова, щоби не перескочити. В чім же лежить та приємність, як не в тім, що дитина тішить ся своєю силою ніг, своєю зручностю і при кождій спосібности старає ся її випробувати. Наколиб звернути більше увагу на сей період віку молодіжи, наколиб ми приглянули ся молодіжи шкільній і її свобідним вправам, то мали-б сотки примірів жадоби руху, неутомимої вправи, при котрій беруть живу участь руки і ноги.

Звертаю увагу, що вправи сї, котрі ми часто беремо яко ознаку пустоти, служать, щоби діти щораз лучше научили ся уживати членів тіла.

Коли застановимо ся над численними забавами дітий, то вийде, що дитина доперва з часом стає ся нею, наколи їй бракує таке множество рухів, котрі придбає доперва забавою.

Чоловік, котрий в пізнійшім своїм розвою перевисшає всї жиючі сотворіня і стаєсь паном їх, є в перших часах свого розвою найбільше безпомічним сотворінєм, яке собі тілько подумати можемо. Курятко, що доперва викололо ся з яйця, уміє вже ходити, а коли положимо єго на пісок, то гребе як стара курка. Дитя мусить ся доперва учити ходити. Курятко спостерігає вже в перших днях житя докладно на земли зернятка або комаху і уміє задзьобати. Чоловік не видить з початку поодиноких річий докладно, анї не уміє їх взяти, хотяй би були досить близько него. Мусить оно тих спосібностий з часом набути і задля сего дав му Творця довший час молодости, а значна часть сего часу мусить перейти на забавах, котрими приготовляє ся до будучої праці.

Праця дорослого чоловіка буває обширнійша і ріжнороднійша як чинність найрозтроннійшого зьвіряти, длятого потребує чоловік довшого часу приготованя і тому суть вже забави дітий ріжнороднійші, як забави молодих зьвірят.

Молоде котя бавить ся також, а забава єго є також звернена на будучу чинність. Котя має ловити миши, тож бавить ся клубком або картофлею, привязаною до шнурка і вправляє ся тим способом до ловленя миший, а ми глядючи на се подивляємо зручність. Що значить однак монотонна забава котяти в порівнаню з многоракими забавами дітий? Коли застановимо ся над ними, то побачимо, що становлять они лише азбуку забави дітий! Видали-б ся они нам значно общирнійшими і важнійшими, наколиб ми всї поодинокі висші спосібности дітини розслідили з огляду на попереджаючу їх забаву.

Вийму лишень два обяви і розберу їх а ті вже звернуть доволї нашу увагу.

Дітина має нахил наслідованя, що видимо також і у других людий, особливо дорослих. Гляньмо на ідилічну картинку: Мати держить дітину при грудях і киває до неї, дитя відкинує її, робить рух рукою коло лиця, дмухне на лице свого пестійка, то оно старає ся також дмухнути. Промовить мати до дітини, оно старає ся наслідувати сказане, о скілько може.

Виростає дитя і наслідує дальше своїх провідників як вітця або рідню, котра до него є найблизша. Бачимо нераз, як хлопя удає, що читає дневник або книжку, убираєсь в капелюх батька і бере ліску та іде ніби на прохід, як робить отець. В тих і много других примірах бачимо початки наслідованя. Нема майже жад-

в Австриї будуть довгі зливи. Опад снігу буде загально збільшати ся. Температура буде зразу нормальна, але опісля спаде значно низше пересічної. День 4. цьвітня є критичним другого ряду. — Ну, побачимо, чи Фальб правду каже. Перші дні цьвітня перечать пророцтву Фальба, бодай у Львові, бо є погідні. Але може то Фальб з своїх приклонників, або місяць цьвітень з Фальба хотів зажартувати і здурити когось, як то звичайно роблять Німці того дня.

— **Ц. к. Дирекция зелізниць державних** оповіщує:

Дня 1. цьвітня с. р. отворено перестанок для руху особового і пакункового на шляху зелізниці Дівака-Поля в окрузі ц. к. Дирекциї зелізниць державних в Триєсті.

Північно-німецкий рух товаровий з Галичиною і Буковиною. З днем 1. цьвітня 1901 увійшов в житє додаток III. до II. части зшитки 3. тарифи.

— **Дрібні вісти**. Дотеперішний директор тішиньскої ґімназиї, Петро Париляк, уступає зі свого становища, а »Матиця шкільна« оголошує конкурс на сю посаду. — В Одессї помер начальник тамошного уряду цлового, дійсний радник стану Іванов, а по єго смерти викрито дефравдацию на кілька міліонів рублів. Увязнено богато урядників. — В петербурскій обрахунковій палаті викрито дефравдацию на 40 міліонів рублів. — В Садаґурі на Буковині згорів судовий будинок. — У Львові почав виходити новий місячник п. з. »Restaurator«. — Львівский маґістрат оголосить небавом конкурс на директора міскої різниці і на ветеринаря-помічника.

— **Гумористичний кутик.**

Весняним поетам.

Коли ти про весни красу
Та чар хотів сьпівать,
І до пригідного часу
Сю віршу друковать,

*

Було писать заздалегідь
Щоб вийшло всьо, як слід,
Коли зимою, ще приліг
Природу лід і сніг.

*

Бо най весняний, гожий час
Лиш загостить до нас,
І зелень поле та луги
Прибере навкруги, —

*

Вже конкуренция страшна
Поетів весняних
І кождий пресь своє імя
Вписати під свій стих.

*

Тоді запізно! Тож в розмаї
Весны ти вже думай
Про жовте листє і дощі
Та осінні дрощі.

*

Так конкуренцию вдержиш
Поетів осінних
Й друковане імя узриш
Своє, а не тамтих...

З касарні.

Офіцир (до однорочного охотника, на якого мундурі побачив перце): Виглядаєте як модерний Ікарос! Чи ви хочете завести у нас воздушну інфантерию?!

З житейскої мудрости.

В житю, як в торговли: не лише треба мати добрий товар, але треба ще уміти єго продати.

Посмертна † оповістка.

О. Яків Еліта Неронович, довголітний парох в Розборі, порохницкого деканата, шамбелян Є. Св. Папи, вислужений декан і почетний крилошанин перемиской Капітули, упокоїв ся дня 29. н. ст. марця с. р. в Розборі. Покійний був найстаршим сьвящеником між духовеньством всїх трех диецезий і дня 25. н. ст. мая сего року мав скінчити сто літ житя. В. є. п.!

О. Іван Юркевич, сьвященик-ювілат, декан львівско-загородский, совітник митрополичої консисториї, відзначений ордером Франц-Йосифа, парох в Германові, муж праведний, упокоїв ся дня 30. марця с. р. в 79. році житя, а в 54. сьвященьства. В. є. п.!

Антонина Березовска, жена п. Володомира Б—ого, урядника Виділу краєвого, упокоїлась по тяжкій недузї дня 30. марця с. р. в 34. році житя. В. і. п.!

— **Сидонія Балкевичева**, вдова по о. Михаїлї, б. пароху в Баличах подорожних, упокоїла ся в 54. році житя в Болехові в домі своєї матери. В. і. п.!

Телеґрами.

Відень, 2. цьвітня. Розісланий вчера дневний порядок найблизшого засїданя державної ради, яке відбуде ся дня 18. с. м., містить межи иньшими справами: справозданє комісиї про декларацию архикн. Франца Фердинанда, друге читанє закона о горівчанім податку і перше читанє буджету.

Прага, 2. цьвітня. Politik довідує тя, що всякі донесеня дневників про номінацию якогось міністра для Німців є безосновними, а до Hlasu Naroda доносять з Відня, що Німці жадали покликаня до кабінету німецкого мужа довіря — однак др. Кербер не згодив ся на жадну реконструкцию кабінету.

Петербург, 2. цьвітня. Появили ся відозви социялїстичних робітників, жадаючі увільненя арештованих, права зборів і т. и. Відозва кінчить ся окликом: Проч з поліциєю, жандармами і козаками!

Марсилія, 2. цьвітня. Вчера перед полуднем працювало в тутешній пристани 3500 робітників. Уставлене здовж побережя війско удержувало порядок. В місті спокійно.

Льондон, 2. цьвітня. Daily Mail довідує ся з Петербурга під вчерашною датою, що розрухи в Кореї прибирають щораз грізнїйший характер. В пограничній місцевости Сансу 200 вооружених Китайців заатакувало Корсанців на їх териториї. Богато домів підпалено та ограблено.

Кольонія, 3 цьвітня. Köln. Ztg. доносить з Петербурга: В Манджуриї, в околиці Чанґтуфу вибухнули знова заворушеня. Викликали їх розбишацкі ватаги, зложені з китайских вояків і боксерів. Ґенерал Кавльбарс казав скріпити залоги на зелїзничій лінії Карбин-Чанґтіфу та просив ґенерал-ґубернатора Ґродекова о більші підмоги для Карбіна, бо є обава, що на весну повстанє боксерів ще зможе ся. В Чічиков погіршили ся здоровляні відносини задля того, що з таючими снігами зачинають гнити непохоронені трупи людий, заморених зимовим голодом в Манджуриї. Російский ґарнізон мусів перенести ся до висше положених частий міста.

Вешинґтон, 3. цьвітня. Після донесень военного секретаря Роста, Аґвінальдо зложив присягу вірности.

ВІСТИ ЕКОНОМІЧНІ і СТАТИСТИЧНІ.

— **Загальні збори »Українсько-рускої Видавничої Спілки у Львові«** відбулись в неділю в салї засїдань Наукового товариства ім. Шевченка. Товариство мало з кінцем лютого с. р. 85 членів зі 154 здеклярованими уділами в сумі 7.700 кор. Стан вкладок з початком січня 1.592 кор. 52 сот., до кінця лютого с. р. вложено ще 600 кор. Стан позичок затягнених до січня с. р.: 1.167 кор. 50 сот.; до кінця лютого с. р. затягнено еще 600 кор., а сплачено 20 кор. Зизк з р. 1900 виносить 1.303 кор. 72 сот. Вартість маґазину по ціні коштів продукциї 7.588 кор. 51 сот., вартість книжок розданих в коміс 1.188 кор. 06 сот. Льокациї 1.400 кор. 42 сот., кошти адміністрациї за січень і лютий 121 кор. 57 с. Готівка в касї 63 кор. 36 сот. До дирекциї на рік 1901 вибрані: проф. Мих. Грушевский яко голова; директори: Волод. Гнатюк, др. Ів. Франко, др. Ів. Макух, Ник. Заячківский. Заступниками директорів: Юл. Мудрак, Стеф. Томашевский. До контрольної комісиї вибрані: др. Ярослав Кулачковский, о. Евг. Гузар, Сид. Бриттан. — За рік 1900 ухвалено виплатити членам 6% дивіденди.

ного важнїйшого занятя старших людий, котрих би діти не наслїдували. Хлопці удають, що занимають ся ремеслом, польованєм, бавлять ся в жовнірів, дівчатка знов наслїдують роботу материй як варенє, шитє, працю в огороді, піклованє ся дітьми.

Приміри суть так численні і знані, що не треба їх навіть наводити. Коли хлопці бавлять ся тепер луком, то нагадують нам часи, коли ще не було стрільб і пороху. Тоді живучі діти наслїдували своїх родичів і полишили сю забавку нинїшним дитям, і так довго тревати она буде, доки цілком не загине, або не випре її стрільба. Чи може подумає хто, що лук винайшли діти задля простої єго конструкциї, або задля сего пізнїйше живучі діти винайдуть?

Через наслїдованє учать ся діти говорити, молити, працювати, обмавляти, байдики бити, тож звернім передовсім увагу на сю спосібність.

При забавах, котрі полягають на наслїдованю, не ходить в многих случаях о саме наслїдованє, але дитина переносить ся також в роль того, котрого наслїдує і тим приходимо до другої спосібности, о котрій схочу сказати, с. є о уяві або фантазиї.

Хлопцеви, котрий підчас Різдва прибере ся в шелом і причіпить шаблю, видає ся нетілько, що наслїдує жовніра, але і що ним є в дійсности. Така уява у дітий є так мила, що не дають собі в ній перешкаджати. Дитина, що удає пса, лазить на ногах і руках, лиже руки, удає голос пса, а навіть буває, що коли закличемо єго по імени, то каже: »Я не Гриць, а пес!«

У дівчат буває уява ще сильнїйша, особливо при забаві ляльками. Гляньмо, як виконують з замилованєм обовязки матери! Цїлують, картають, убирають і розбирають, миють, чешуть, годують, а навіть дбають про вчасне подружє. Найбільше зворушаюче є піклованє о хорих. Нераз діймає дитину уровна недуга ляльки так дуже, що мало-що сама не захорує, не може їсти, анї спокійно спати. А як уміє дитя все зробити для ляльки!

Є се великий блуд, коли родичі думають, що аби лялька ся подобала, то мусить бути така велика як справжня дитина і прибрана як дама першої моди. Не стілько залежить на тім, як лялька виглядає, як се, що дитина думає собі, бавлячи ся нею. Пригляньмо ся лишень забавам дітий, а побачимо, що не все мусять мати правдиву ляльку а часто густо заступає їм се звинена шматка, патик, фляшка, мітла, скручений папір і друге. Над сим повинні матери застановити ся. Вправді не потребують они на коляду або Миколая дарувати замість ляльки фляшку, можуть дати і правдиву куклу, але не гонити за витребеньками.

Важнїйше є при вихованю дітий обудженє фантазиї, наколи дитина сама її прибирає і після сего, який є її погляд. Часто можна бачити, що модна пані лялька спочиває в шуфлядї або в кутї а дитина витягає стару без рук і голови і так гарно нею бавить ся як і дорогою та прибраною. Сільскі діти мають забавки та кукли, але які — а прецінь і у них розвиває ся при таких забавках фантазия.

З сего виходить, що діти мусять ся чимсь бавити. До забави однак не треба піддавати ріжних забавок, котрі би дитина учила ся лишень нищити а що хвилї, знищивши одну, бажала другої, бож фантазия у дітий буйна і змінчива, але лучше наколи діти самі собі лагодять забавки. Чим більше діти можуть занимати ся через себе видуманими забавками, тим більше служить забава до виобразованя змислів і рухів, змислу наслїдованя і уяви, котрі мають велике значінє в пізнїйшім житю.

З сего виходить, що діти повинні ся бавити, що забава у дітий не є марнованєм часу а радше підготованєм до пізнїйшого їх житя. Діти, котрі не уміють ся бавити, або виросли без забавок, майже все ідуть позаду других так в школї, як і в житю. Забава так у дітий, як і у доростаючої молодїжи впливає на пізнїйше житє товариске, є она образом поведеня ся людий з собою, тож де її нема в молодости, нема і подготованя до пізнїйшого товариского житя.

Забави дітий можна сьміло назвати азбукою житя.

З сего випливає, що не тілько не повинні ми дітям зборонювати забав, але старати ся їх зводити, наглядати, аби не виродила ся забава в зіпсутє, а тим способом положимо підвалину до їх будучого житя.

Т. Біленький.

— »**Акцийне товариство** бровару в Королївцї коло Коломиї« засновало ся з місцем осїдку в Королївцї.

Будапешт, 2. цьвітня. При вчерашнім тягненю тисаньских льосів головна виграна 180.000 К упала на серию 2289 ч. 42. По 200 К виграли: с. 781 ч. 24, с. 781 ч. 81. с. 1425 ч. 84, ч. 2566 ч. 99 і с. 4193 ч. 22.

Львівский курс з дня 1 цьвітня.

За 100 ср. рублів	платять	254 — К.	жадають	255 — К.
за 100 марок . .	„	117 — „	„	117 75 „
за 20 франків . .	„	19 16 „	„	19 18 „

(*Рільничий банк у Львові*).

Пшениця готова 7·60—7·80. Пшениця на речинець 7·30—7·50. Жито готове 6·60—6·80. Жито на речинець 6·30—6·50. Овес на обрік 6·50—6·80. Овес на речинець 6·40—6·80. Ячмінь на пашу 5·50—5·75. Ячмінь броварн. 6·50—6·80. Ріпак новий 10·50—10·75. Льнянка —·— — —·— Горох на пашу 6·75—7·—. Горох до вареня 7·50—12·—. Вика 8·50—9·—. Бобик 6.25—6·50. Гречка 7·25—7·75. Кукурудза стара —·— — — —. Кукурудза нова 5·70—6·20. Хміль за 56 клґ. —·— — —·—. Конюшина червона 45·— — 65·—. Конюшина біла 35·— — 75·— Конюшина шведска 60·— — 95·—. Тимотка 20·— — 26·—.

Адвокат

др. Федак

переніс свою канцелярию на

ул. Сикстуску ч 48.

4—12

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

— — — — — — яко гарна прикраса комнат

Картини: **Верещаґіна, Шевченко в домовині і Сластьона, Шевченкова могила.** — — — — — — —

Можна дістати через адміністрацию „Руслана“ з пересилкою за *1 кор. 60 сот.*

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Проґрама від 1. до 16. цьвітня 1901.

При співучасти військової музики 80 п. п.

1) Will Mora's, найлїпша в сьвітї пантоміна на потрійнім реку. **2) La belle Lilli** загадочний годинник. **3) Castelli de Vere** кольоратурова сьпівачка. **4) Nadrage** черевобесїдник. **5) Petras** комічний жонґлер. **6) Anny i Willy Röhl** комічні біциклїсти. **7) Elza Hofer** субретка. **8) Les Henry** танцюристи. **9) Clara Ballein champion** еквілїбрист. **10) Mr. Arghur** зі своїми псами.

Що дня велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвика у Львові.

Colosseum огріте 12 ґазовими печами.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки і всї предмети движимі против **огневих шкід**.

»Днїстер« припоручили Преосьвящ. Ординарияти Всеч. Духовеньству і вірним всїх трех Епархій.

Фонди ґваранцийні »Днїстра« з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий . . .	**311.540 кор. 11 сот.**	**разом 520.406 кор. 65. сот**
Резерва премії	**171.942 „ — „**	
Резерва специяльна , .	**6.000 „ — „**	
Фонд емеритальний . .	**30.924 „ 54 „**	

Тарифи »Днїстра« умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премії.

»Днїстер« виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2,120.834 кор. Шкоди лїквідують ся безпроволочно в присутности Делеґата і 2 членів.

Полїси »Днїстра« принимають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли, Залїщиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечатись тілько через »Днїстер« в Товаристві взаїмн обезпеч, в Кракові; з таких обезпечень через »Днїстер« іде часть провізиї на рускі публичні добродійні цїли; полїси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

»Днїстер« пошукує спосібних аґентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько аґенций »Днїстра«. Аґенти заробили вже 274.964 кор. провізиї.

Зголошеня о аґенциї треба вносити до Дирекциї у Львові.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

і ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова (приходить о годинї)
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Станиславова
	6·46	з Брухович, щод. від 13. мая до 16. вер. вк.
	7·45	з Янова
	7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·00	„ „ на дв. головний
	8·05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.
	11·45	з Ядослава і Любачова
	11·55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
	12·55	з Янова
	1·15	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
	3·14	з Бруґович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.
2·20	5·17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·40	„ „ „ на дв. голов.
	5·45	з Кракова
1·45	5·55	з Чернівцїв, Іцкан
	6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч		
	7·24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)
	8·28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня щод.
	9·23	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.
8·40	9·45	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
2·31		
12·20	10·00	з Чернівцїв, Букарешту, Гусятина, Потутор
	10·15	з Лавочного (Пешту) Хирова
	10·12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·30	» » » на дв. голов.
	12·05	зі Стрия, зі Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·12	з Підволочиск на дворець Підзамче
	3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова (відходить о годинї)
	6·25	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
1·53	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·43	» » » дв. Підзамче
	6·35	до Станиславова, Пнївисокого, Потутор
8·30	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
2·55		
	9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.
	9·15	до Янова
	9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
	9·42	„ » » дв. гол.
2·55	9·55	до Чернівцїв, Станиславова
	10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
	2·15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.
	3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 16. вер.
	3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч		
	6·10	до Станиславова
	6·13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. марця 1901 щоденно
12·40	6·30	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	7·10	до Тернополя дворець головний
	7·33	„ дворець Підзамче
	7·25	до Сокаля і Рави рускої
	7·48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
	9·12	до Янова від 1. мая до 15. вересня
2·51	10·40	до Чернівцїв і Іцкан
	10·50	до Кракова, Відня, Варшави
	11.00	до Підволочиск, Бродів дв. голов.
	11·25	» » дв. Підза
	4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
	4·45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пога нічка числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держ. (Львів, ул. Красїцких ч. 5) уділяє пояснень в справахзе лїзничих, продає білети всякого рода і розкладиїзди.

За певну і добру льокацию

поручаємо

4 ½% листи гіпотечні

4% листи гіпотечні коронові

5% листи гіпотечні преміовані

4% листи товариства кредитового земского

4½% листи Банку краєвого

5% облїґациї Банку краєвого

4% позичку краєву

4% облїґациї пропінацийні

і всїлякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнїйшім курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.